

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Ce este creștinismul pentru omenire?

Creștinismul este a doua creație a lumii, spune dl prof. Nichifor Crainic. Sau cum o spune tot dânsul în altă parte: „Creștinismul nu e nici filozofie, nici știință, nici teologie. Creștinismul e suprema regulă de viață prin care putem să biruim mizeria universală și mizeria morții” (Ort. și Etn. pag. 105).

Creștinismul este „religia vieții”, căci a învățat și învață mereu pe oameni cu lupta cea mai grea de dus, lupta cu sine însuși. El a învățat și învață pe oameni să se iubească între ei, restabilind prin aceasta pacea și dreptatea pe pământ.

De aceea el a fost pentru omenire o totală și adâncă renaștere sufletească: un botez regenerator.

Creștinismul este „esența vieții în iubire; — căci — Dumnezeu a creat lumea din iubire, o salvează prin iubire, iar omul trăiește prin iubire” (P. S. Ep. Andrei). Iubirea e mediul care unește pe oameni cu Dumnezeu și între ei. Unde e iubire, acolo e pace și unire. „Lipsită de iubire, lumea e lipsită de frumusețea și armonia desăvârșită” (I. Savin).

Creștinismul, prin virtuțile lui mari, ne deschide calea spre o viață mai înaltă, care ne apropie tot mai mult de izvorul vieții: de Dumnezeu. Sau cum spune I. P. S. S. Mitropolitul N. Bălan: „Creștinismul ridică omenirea pe culmi de unde ia contact cu valorile cele veșnice și-i împrumută concepția de viață în care-și încadrează idealurile sale în traiul pe pământ”.

El îi dă suportul necesar ca să se orienteze în această viață, și-i arată totodată misiunea ce o are de îndeplinit.

Creștinismul dă lumii cea mai clară și categorică deslegare tuturor problemelor vieții și explică marile enigme ale lumii în fața cărora științele omenești rămân neputincioase.

Prin creștinism a binevoit Dumnezeu să descopere omului adevăruri pe care el nu le putea găsi cu mintea lui mărginită. Deaceia cunoașterea

creștină despre ultimile principii ale realității este mai deplină, iar icoana realității prezentată de creștinism are un „maximum de absolut și un minimum de relativ”.

Adevărurile creștinismului sunt categorice și neschimbabile, căci nu sunt adevăruri descoperite de mintea omenească, ci sunt date de Dumnezeu prin revelațiune. Cine le primește și se pătrunde de ele, pentru acela podoaba cea mai mare a vieții nu este alta decât podoaba și strălucirea unei viețuiri virtuoză, căci creștinismul nu dă numai învățături, ci și puteri sufletești, cari întrec pe cele omenești.

„Creștinismul este factorul istoric de a căruia viață și putere și-a legat omenirea problemele sale cele mai înalte: problemele existenței și ale desăvârșirii” (I. P. S. S. Mitropolitul N. Bălan).

Iată pentru ce, el formează cea dintâi piatră de temelie pe care se poate înălța zidirea unei societăți durabile, precum și baza pe care se reazimă ființa și viitorul omenirii. Omenirea fără creștinism ar merge în mod sigur spre piere.

Creștinismul formează temelul și încheetura tuturor legăturilor sociale și numai el poate opera o apropiere între oameni și cimenta, între toate popoarele lumii, legătura unei fraternități adevărate. Numai el a deschis și deschide omenirii o cale de progres nemărginit prin marile principii vestite de Mântuitorul Hristos, prin: pace, iubire și dreptate, căci numai ele au proprietatea de a mișca în acelaș timp „spiritul și inima, imaginația și judecata”.

Afară de aceasta, creștinismul mai formează și „singurul aliment de activitate intelectuală propriu zisă, adică de ridicare peste materialitatea mărginită a vieții de toate zilele într-o lume de idei mai generale” (P. P. Negulescu). El ne prezintă bunul suprem din care izvorăște fericirea și la care trebuie să aspire toți oamenii. Cu cât omenirea stă mai aproape de Dumnezeu, cu atât ea se bucură mai mult de viață și fericire.

„Creștinismul este singura putere înaintea căreia te poți pleca fără a te înjosi” (Gh. Asachi). Numai el a putut da omului demnitatea de om și a-i descoperii legea libertății.

El are merite nepieritoare atât pentru civilizația cât și pentru cultura omenirii. El a inspirat și inspiră geniile omenirii, a căror opere nepieritoare sunt luate ca subiecte din creștinism. Deaceia, cu drept cuvânt spune dl Prof. Rădulescu-Motru, că „numai pe baza constituită de el a fost cu puțință dobândirea culturii de care se bucură popoarele lumii de azi”.

Creștinismul a însuflețit și însuflețește sute de mii și milioane de oameni cari au mers și merg la moarte pentru Hristos, fiindcă stă neclintit pe anumite certitudini ce nu pot fi puse la îndoială. Pe când știința caută adevărul, creștinismul ni-l prezintă sub toate formele lui. „Nu există nici o deosebire între cele ce cetim în Biblie și cele ce ne învață știința. Numai din cauza mărginirii minții noastre nu vedem pretutindeni, în toate fenomenele, mâna conducătoare a lui Dumnezeu”.

Influența creștinismului se resimte în toate manifestările vieții și tot el a adus aproape toate bunurile de care se bucură omenirea și pe cari dușmanii lui i-le tăgăduesc.

Creștinismul ne prezintă voia lui Dumnezeu ca pe un principiu absolut obligator de urmat, dară voim să atingem scopul suprem: fericirea pământească și cerească. Numai în creștinism găsim harul lui Hristos care are forța reală de a renaște sufletele omenesți și de a le transfigura.

Creștinismul a descoperit cauza lumii, menirea omului și a lumii. El caută realizarea în omenire a dreptății și a fraternității, fără de care nu poate exista pace și bunăvoință între oameni.

Creștinismul formează cea mai ideală și superioară concepție de viață fiindcă este o doctrină revelată, care se primește, se păstrează, se trăiește și se transmite.

Iată pentru ce, în zbuciumul vieții de azi, omenirii nu i-se cere decât „o singură reformă socială: omul și o singură călăuză: Hristos” (A. C. Cuza).

Pr. MARIN SFETCU.

Apel

către toți bunii Români și creștini pentru strângerea de ajutoare în vederea zidirii unui orfelinat eparhial la Beiuș, județul Bihor, pe seama copiilor rămași orfani în războiul sfânt.

Români,

Se împlinesc încurând doi ani decând Țara noastră poartă la Răsărit războiul sfânt pentru libertatea pământului ei cotropit, pentru apărarea ființei sale și pentru slava crucii lui Hristos. Jertfele morale și materiale pe care el le cere tuturor sunt multe și grele. Una din aceste jertfe — pe care iubirea noastră de Neam și de Țară, de Rege și Lege trebuie să o suporte și să o îplinească cu înțelepciune, cu îndelungă-răbdare și cu inimă bună, — este grija sfântă ce o datorăm urmașilor acelora, cari au căzut, luptând eroic, în primele linii ale frontului. Câte case îndoliate, câți părinți și frați nemângâiați, câte văduve zdrobite de durere și câți copii orfani nu au lăsat ei în urma lor?...

Tuturor acestora trebuie să ne facem de toate ca pe toți să i mântuim, după cuvântul sfântului apostol Pavel. Dar dintre toți, cei mai vrednici de atențiunea noastră, cei mai avizați la ajutorul nostru sunt fără îndoială orfanii, lipsiți tocmai în epoca copilăriei lor nevinovate de sprijinul, de puterea și de căldura ocrotirii părintești. Ei sunt copiii patriei. De aceea patria — prin jertfelnicia noastră a tuturor — trebuie să i crească și să i ocrotească, să i învețe și să le dea o pâine cinstită pentru viață.

Ca unul care de două ori am luat parte la luptele crâncene în care a culminat războiul nostru sfânt, ducând tuturor celor din primejdia morții, dela Nistru până în pragul Caucazului, puterea dumnezeieștilor slujbe și mângâierea propoveduirii evanghelice, nu voi uita niciodată

privirile rugătoare și cuvintele ca de testament, pe care de atâtea ori le am auzit din gura iubiților noștri ostași în toamna anului 1941 în luptele din preajma Odesei, ca și în vara anului 1942 în luptele pentru cucerirea Sevastopolului, priviri și cuvinte prin care ceice muriau, fie în linia frontului fie în spitalele de prim ajutor, își încredințau copiii lor dragi îngrijirii noastre înțeleghătoare și iubitoare.

În ceasuri de adânci răscoliri ale conștiinței mele morale și naționale, ceasuri pe care le-am trăit, atunci, acolo, departe de Țară, m'am hotărât să împlinesc în măsura puterilor noastre porunca cea din urmă a celor ce au plecat pentru totdeauna dintre noi — zidind un orfelinat eparhial, pentru o parte din orfanii de războiu.

Pentru ducerea la bun sfârșit a acestei lucrări în curs de executare — lucrare care, datorită împrejurărilor grele de astăzi, va costa suma de peste 40 milioane lei — facem un călduros apel la patriotismul luminat și jertfelnic al tuturor Românilor din Țară, rugându-i stăruitor să-și dea obolul lor pentru desăvârșirea unei opere, ce se va ridica pilduitoare lângă munții lui Avram Iancu, ai lui Horia, Cloșca și Crișan și în preajma unei granițe încă sângărânde...

Căci iată ce zice și dumnezeiasca Scriptură în această privință: „Tu, fii celor orfani ca un tată” (Iisus Sirah 4, 10), căci „buna credință cea curată și neșpurcată înaintea lui Dumnezeu și Tatălui acesta este: a cerceta pe cei orfani și pe văduve întru necazurile lor” (Iacob 1, 27).

Mulțumind tuturor dăruitorilor pentru obolul lor, îmi ridic ochii către ceruri și mă rog dintru adâncul inimii pentru toți binefăcătorii orfanilor zicând: „Doamne Iisuse Hristoase Fiule al lui Dumnezeu, binecuvintează viața și răsplătește jertfa fiecăruia după inima sa, Amin“.

Beiuș, la 12 Aprilie 1943.

Cu arbierești binecuvântări:

† Nicolae

Episcopul Oradiei.

Muncă și jertfă pilduitoare *

Comuna Stejar, cu toți băstinașii ei săraci și umiliți, dar strălumiți de lumini cerești și de harul lui Dumnezeu, prăznuște în dangăte de clopot, în liniște și pace cerească, în freamăt de fericire sfântă: sărbătoare mare, sărbătoare sfântă, sărbătoare vie, sărbătoare profundă, sărbătoarea sărbătorilor, care'n cele mai mari comune și'n cele mai bogate orașe nu se întâmplă în fiecare rând de vieți omenesti, ci numai la intervale de sute sute și sute de ani; prăznuesc, actul măreț al sfințirii bisericii, care este rodul sudorii și rodul muncii lor și numai al lor.

Scurtul istoric de edificare începe cu vara lui 1940, când Părintele *Popa Vasile*, administrator parohial pe vremea aceea în Stejar — într'o bună zi s'a pus și-a dărâmat vechea bisericuță de lemn, scundă și neîncăpătoare, spre a ridica un nou lăcaș de închinare mai corespunzător, mai demn.

Inițiativă cu adevărat eroică, mai ales că unii din enoriași începeau a clătina din cap în semn de disperare și a-și pune înt ebări: „Ce e oare cu Părintele de ne distruge biserica, că noi alta n'am mai fi în stare în veci s'o ridicăm“.

Aduc elogii acestui bătrân preot, hotărît și categoric, care prin dârzenia sa sufletească, în nu mai puțin de un an și ceva: în 1942 Martie 8, când mi-a predat sigilul parohiei, noul lăcaș era deja pus sub acoperiș în roșu (lucru pe care cei mai puțin curagioși dintre enoriași nu l-ar fi crezut în urmă cu un an).

Dela această dată, într'alt an și ceva au urmat celelalte lucrări de ordin mai secundar, începând cu tencuirea, procurarea de ferestre etc. și terminând cu scaunele și pardosirea. Suma de construcție se ridică la cifra de 800.000 lei, din care peste 100.000 avem datorie. Mijloacele de acoperire, însă, le avem deja create: credincioșii cu creștinească înțelegere și-au donat în folosul bisericii și anul acesta competența lor de lemne.

* Din cuvântarea rostită la sfințirea bisericii din Stejar-Arad la 11 Aprilie 1943.

Astfel, toți împreună, prin jertfa și munca lor, au ridicat — din nimic — sfântul lăcaș. Aceștia sunt parohienii din Stejar, care ani de-a rândul cu neprecupețită mărinimie și din inimă adânc creștină și-au donat competența lor de lemne, le-au fasonat în metri și le-au transportat când a fost nevoie.

Jertfa și munca lor, a fiecărui în parte, nu poate pământean să dea socoteală de ea. Numele lor nu figurează pe această bucată de hârtie și nici nu apare de pe nici un perete al bisericii. Există însă un Drept Judecător în Cer, care cântărește precis și sigur fiecăruia ceea ce este a lui. Iar în Cartea Vieții vor rămâne înscrise pe veci cu litere de aur numele celor ce cu jertfe neînchipuite au ajuns la actul sublim de azi.

S'a purces la zidirea bisericii fără nici un capital. Am continuat această operă pe drumul spinos al tuturor greutăților, fără ca să fim ajutați din partea nimănui și cu nimic.

Totul ce s'a făcut se datorește palmelor trudnice și chinuite de muncă a săteanului de aci.

În zidurile bisericii, cu fiecare cărămidă s'a îngropat un dor și un suspin a Soroșoganului trudnic, care din zori și până'n noapte — flămând — lucra, ca să înalțe lăcaș sfânt Dumnezeului celui viu.

Am vrut și am biruit.

...E adevărat, bisericuța noastră e neîmpodobită: nu avem pictură, prapori, candelabru, nu avem nici măcar obiectele liturgice necesare.

Ceea ce s'a făcut însă e jertfa, e munca, e credința, e biruința, e dragostea creștină a parohienilor mei.

Ii fericesc pe acești creștini cu voința tare de granit și cu sufletul călit în focul tuturor încercărilor! Ii fericesc și le binecuvintez opera și binecuvântată să fie și de Dumnezeu în veci Amin.

Pr. Gh. I. Crețu

Despre ce să predicăm?

La Sf. *Împărați Constantin și Elena* (21 Maiu), vom cuvânta despre **Speranța creștină**.

Serbăm azi pe sfinții împărați, și întocmai cu apostolii, Constantin și Elena. Aceștia au domnit peste împărăția romană aproape întreaga jumătate dintâiu a veacului al patrulea, pe vremea când învățătura lui Hristos se răspândise în toată lumea cunoscută pe atunci, dar mai întâmpina încă sângeroase prigoane. Constantin și Elena au primit epitetul de „împărați și întocmai cu apostolii“ pentru că au oprit aceste prigoane împotriva creștinilor, lăsând să se desvolte liber opera apostolilor, odrăslită în sângele lui Hristos și al atâtor mii de martiri: Biserica creștină.

Această faptă mare a săvârșit-o Constantin cel Mare, după ce ajunse stăpân, prin înfrângerea lui Maxențiu. Este îndeobște cunoscută biruința minunată pe care a obținut-o Constantin cu ajutorul crucii. Când era să-și piardă nădejdea în biruință, a văzut pe cer o cruce cu făgăduința: „prin acest semn vei învinge”. Și măcar că crucea era pentru păgâni semnul osândeii, împăratul a pus semnul crucii pe steagurile și pe armele ostașilor săi și, nădăjduind în promisiunea lui Dumnezeu, a învins. Nădejdea în Dumnezeu nu l-a înșelat nici în celelalte războaie pe care le-a purtat pentru ajutorarea creștinătății, și nici în alte fapte mari pe care le-a săvârșit. În această nădejde a mântuirii prin Iisus s'a și botezat, apoi, înainte de a muri.

Cu un cuvânt, speranța creștină a fost suportul vieții sf. împărați Constantin și Elena, iar faptele lor mărețe și mântuirea lor sunt roadele speranței în Dumnezeu. Poate că de aceea vorbește Apostolul de azi tocmai despre nădejdea pentru care sf. apostol Pavel a fost părțit de Iudei către regele Agripa (Fapte 26, 6—7). Această virtute l-a făcut pe Constantin întocmai cu apostolii. Cât este de însemnată această virtute teologică, am mai amintit și altădată. Credința, Speranța și Iubirea creștină stau într'o legătură strânsă, lucrează împreună desăvârșind laolaltă mântuirea omului, așa încât nu pot exista una fără alta. Speranța presupune credința, dela care își primește conținutul și motivele și face legătura cu iubirea creștină, și astfel căteșitrele formează temelia mântuirii noastre. Căci credința fără speranță nu poate fi credință adevărată și speranța fără credință este o speranță nerățională. Așa încât toate străduințele noastre spre desăvârșire, fără speranță s'ar prăbuși.

*

În rândul virtuților teologice, adică îndreptate către Dumnezeu — spre deosebire de virtuțile morale care ne privesc pe noi și semenii noștri — speranța ocupă locul al doilea. În Mărturisirea Ortodoxă citim că „nădejdea este o adevărată îndrăznire dată în inima omului, prin însuflare și luminare, dela Dumnezeu, pentruca niciodată să nu desnădăjduiască de harul lui atât pentru iertarea păcatelor cât și pentru ori ce dorință”. Cu alte cuvinte, speranța este așteptarea încrezătoare a împlinirii făgăduințelor lui Dumnezeu. Ea nu este numai un sentiment liniștitor prin încrederea ce ne-o câștigă în așteptările noastre, ci mai mult: este o virtute. Este floarea credinței și fructul Harului dumnezeesc. Este putere mântuitoare, ca și credința sau iubirea. „Căci prin nădejde ne-am mântuit — zice sf. Pavel. — însă nădejdea care se vede nu este nădejde; căci

ceea ce vede cineva pentruce ar nădăjdui? Iar dacă nădăjduim ceea ce nu vedem, așteptăm prin răbdare” (Rom. 8, 24—25). Așadar speranța creștină este o punte pe care sufletul nostru plin de credință o aruncă peste prăpastia durerilor acestei lumi până în viața viitoare în care ne așteaptă împlinirea făgăduințelor. Creștinul care posedă această virtute nu numai că așteaptă cu încredere și perseverență mântuirea sa și împlinirea tuturor promisiunilor, dar este și tare — căci virtutea înseamnă putere — este tare în mijlocul furtunilor vieții pământești, precum ar fi, de pildă, o corabie bine fixată prin ancorele sale solide. De fapt Scriptura numește nădejdea creștină: „o ancoră a sufletului, sigură și tare” (Evr. 6, 19). Așa se și înfățișează nădejdea în mod simbolic, ca o ancoră, iar credința ca o cruce și iubirea creștină ca o inimă arzând.

Prinurmare, dacă speranța este o „floare a credinței”, un „fruct al Harului”, o „punte aruncată spre viața viitoare” și o „ancoră a sufletului”, — toate acestea denotă că ea ne ține tari, dar nu legați de lumea aceasta sau de bunurile ei. Speranța e o virtute teologică, deci îndreptată către Dumnezeu. Ținta nădejzii noastre a creștinilor este Hristos. Ca spre un țărnuț ternic și binecuvântat, spre Iisus au aruncat oamenii din toate vremile ancora sufletului lor. Și înainte de venirea lui ca om în lume toți spre el nădăjduiau și după mântuirea câștigată de dânsul suspinau. În timpul petrecerii lui între oameni toți la dânsul alergau și-și aflau vindecarea și liniștea sufletului lor. Și după înălțarea lui la cer în mijlocul valurilor lumii noastre spre el aruncăm ancora sufletului nostru și spre el nădăjduim în veci. Numai el poate fi demn de speranța ce ne-o punem într'ânsul, pentrucă, fiind atotputernic și de o credincioșie nedesmințită, poate împlini toate promisiunile ce ni le-a făcut. Așa citim în sf. Carte: „să fimem neclintită mărturisirea nădejzii, pentrucă cel ce a făgăduit este vrednic de credință” (Evr. 10, 23). Toată istoria omenirii precum și viața fiecăruia dintre noi sunt mărturii, că Dumnezeu își ține făgăduințele sale. Toate profețiile s'au împlinit în Hristos și se vor împlini până la o literă prin Iisus Mântuitorul nostru, căci numai el este „nădejdea noastră” (I Tim. 1, 1). Această aserțiune o întărește sf. Vasile cel Mare într'o carte a sa unde citim că „după cum nu se cuvine să adori pe altcineva în afară de Dumnezeu, tot astfel nu se cuvine să nădăjduiești în altcineva afară de Dumnezeu care este stăpânul tuturor”. Așa încât, precum închinarea la alți dumnezei este idolatrie, tot așa nădăjduirea în altcineva decât în Hristos, Dumnezeul nostru, este păcat de moarte. Căci „așa zice

Domnul: blestemat să fie omul care își are nădejdea lui în vre-un om, care se sprijinește pe un muritor și își abate inima dela Domnul! Binecuvântat să fie omul care se încrede în Domnul și a căruia nădejde este Domnul (Ierem. 17, 5 și 7). Și într'adevăr nădejdea pe care și-o pun oamenii în semenii lor și nu în Dumnezeu este blestem care cade asupra lor. Profeții asemănau nădejdea pe care Iudeii și-o puneau în Egipteni cu o trestie ruptă care înțeapă mâna celui ce se sprijinește de ea (Isa. 36, 6). Această asemănare este valabilă și azi pentru toți cei care și pun nădejdea lor în oameni și în puterea, sau în știința sau în avuția lor. Această trestie frântă care înțeapă pe cei ce se sprijinesc de ea este, în cele din urmă, nu nădejde, ci desnădejde. Este un păcat împotriva virtuții speranței. Și păcatul multă durere poartă în sine. Nu citești un ziar în care să nu aflii despre oameni care și curmaseră singuri fiul vieții: bătrâni roși de necazuri și de boale, bărbați în puterea vieții după vre-o nenorocire, tineri în floarea vârstei, după un examen pierdut sau o dragoste neîmpărtășită — toți aceștia par'că vor să ne încredințeze tot mai mult că lumea de azi a pierdut nădejdea creștină, scutul și țaria vieții.

Nu de mult am citit în ziare că o mamă de neam bun, după ce a fost prinsă de poliție că ar fi înstreinat mai multe lucruri de mare preț dela vecinii săi, și-a luat copilul din școală și s'a dus cu el pe malul lacului Herestrău din București, unde i-a dat otravă întâiu copilului fraged, apoi s'a otrăvit și ea. Mănezi i-au găsit: Mama era moartă iar copilul se svârcolea încă în ghiarele morții, ca o icoană vie a blestemului ce-l poartă în sine desnădejdea.

*

E fapt dovedit că toate sinuciderile sunt fructul desnădejdiei, sau al nădejdiei greșit înțelese. Speranța creștină se îndreaptă către Dumnezeu, nu către oameni sau către lumea aceasta. Or cei mai mulți dintre noi nu aruncăm puntea nădejdiei noastre până dincolo de ace stă viață și nu ne legăm prin ancora sufletului de Dumnezeu cu toată puterea speranței noastre. Puțini sunt acei oameni care „să fie legați cu totul de Dumnezeu, să și tragă suflarea din el și să aibă în el toată nădejdea și încrederea lor. De-ți este copilul bolnav, tu cauți mai de grabă pe cel ce l-a deochiat.. sau alergi în cele din urmă după doctor și după medicamente și neglijezi cu totul pe Cel ce poate să-l mântuiască... Dacă te temi de vre-un vrăjmaș, tu iei protector pe vre-unul dintre oameni. Și, ca să vorbesc pe scurt, la orice nevoie te arăți că numești pe Dumnezeu scăpare numai cu cuvântul, în timp ce cu fapta cauți

să-ți scoți ajutorul numai din lucrurile nefolositoare și deșarte“ (Sf. Vasilie cel Mare). Ascultătorule, tu ești dintre aceștia? Trage-ți seama! De-aci izvorește toată suferința vieții tale. Ți-ai pus nădejdea în lucrurile trecătoare. Și astfel ești ca o barcă pustiită ce se'nvăluie și se aruncă de valurile cumplite ale vieții. Unde ți-e ancora sufletului? Unde ți-e nădejdea? Aruncă puntea speranței într'o viață mai bună și leagă-te mai strâns de Domnul cu ancora sufletului. „Întru tine dar îmi pun toată nădejdea și scăparea mea, Dumnezeul meu. La picioarele tale aduc toate necazurile și strâmtorările mele, căci toate câte le văd afară de tine, slăbiciune și nestatornicie sunt. Nici prietenii mulți nu mă pot ajuta, nici ocrotitorii puternici nu mă pot sprijini, nici înțelepții îmi pot da sfat folositor, nici cărțile învățaților mă pot mângăia, nici scule prețioase mă pot răscumpăra, nici vre-un loc ascuns îmi poate da scăparea sigură, dacă tu, Doamne, nu te vei îndura să mă sp ijinești, să mă ajuți, să mă mângăi, să mă povățuești să mai iei sub acoperământul aripilor tale ocrotitoare“ (Kempis: Urmarea lui Hristos).

La Dumineca Samarinenii (în 23 Mai) putem vorbi despre **Universalitatea Harului**.

Două popoare mici nu'ncapeau pe meleagurile, pe măsura lor, dintre Marea Mediterană și râul Iordan. Era așa de mare dușmănia dintre Evrei și Samarineni, încât iudeul habotnic trecea de două ori Iordanul și ocolea prin pustie, numai să nu calce pe pământul Samariei socotit ca spurcat. Ura dintre ei se iscase din cauza exclusivismului iudeilor care, întorși din robia Babilonului, n'au voit să primească pe Samarineni ca să se roage și să jertfească împreună cu ei la acelaș altar. Și așa Samarinenii, din răzbunare, le-au pus multe piedici la zidirea templului din Ierusalim, iar dușmănia mereu ațâțată ajunsese la culme pe vremea lui Iisus Hristos.

E adevărat, însă, că Mântuitorul nu o luă în seamă. Într'o parabolă a sa arată un iudeu ajutat de un samarinean milostiv (Lc. 10, 30—35); deasemenea el a vindecat pe un lepros samarinean împreună cu ceilalți nouă iudei; și nu odată a trecut dela Ierusalim către casă direct prin Samaria. Astfel ni-l înfățișează evanghelia de azi într'o amiază caldă, odihnindu-se pe marginea fântânii lui Iacob și prevestind unei femei samarince, care venise după apă, că nu-i departe vremea când toți oamenii, fără deosebire de neam, se vor închina Tatălui ceresc „cu duhul și cu adevărul“ (Io. 4, 23). Despre împlinirea acestei promisiuni a Mântuitorului ne spune Apostolul de azi, că prin Antiohia mulți dintre păgâni s'au întors la Domnul, și ajutorul sf. apostoli, Varnava,

„văzând harul lui Dumnezeu s'a bucurat“ (Fapte 11, 21 și 23). Și într'adevăr numai Harul lui Dumnezeu i-a putut cuprinde laolaltă pe toți, iudei și samarineni și păgâni, care crezuseră în Hristos.

*

Când am mai vorbit despre Har, spuneam că este o putere divină care conlucrează cu omul la mântuirea sa. După cum citim: „Harul mântuitor al lui Dumnezeu s'a arătat tuturor oamenilor“ (Tit. 2, 11). Știm că Harul izvorește dela crucea pe care Iisus a fost răstignit. Dacă ați privit mai cu băgare de seamă o cruce ortodoxă, desigur că ați și observat cum stă Domnul Hristos pe cruce cu brațele larg deschise, ca și cum ar vrea să îmbrățișeze și să cuprindă într'ânsele omenirea întreagă... Și așa este. El a murit pe cruce pentru toți oamenii din toate locurile și vremurile. Deci și folosul răstignirii asupra tuturor se cade a se resfrânge (I Tim. 2, 6). „Pentru că așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Fiul său, cel unul născut, l-a dat ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibe viața de veci“ (Io. 3, 16). Iată de ce Harul se mai numește și iubire. El este într'adevăr dragostea pe care Dumnezeu o revarsă peste lume, în urma împăciuirii lui prin scump sângele lui Hristos. Sf. Ioan Gură de Aur, vorbind despre această jertfă a lui Hristos, spune că printr'ansa „a fost curățit cerul dar a fost curățit și pământul, căci sângele a picurat din coastă pe pământ și a curățit toată întinăciunea lui... Pentru aceasta a fost jertfit în afară de oraș, în afară de ziduri, ca să aflii că jertfa este universală, ca să afli că darul este pentru întreg pământul, ca să afli că purificarea este comună întregii noastre firi“.

În general Harul divin cuprinde universul întreg, toată creațiunea, care astfel este un fruct al dragostei nemărginite a lui Dumnezeu. Dar și Harul divin privit sub aspectul său mântuitor și în raportul său față de om, este deasemenea nemărginit, pentru că s'a pregătit de Iisus pentru toți oamenii, care vor să-l primească, spre mântuirea lor. „Iată stau la ușa și bat — zice Domnul; de va auzi cineva glasul meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu mine“ (Apoc. 3, 20). Insuși scopul întrupării lui Hristos este „ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoașterea adevărului“ (I. Tim. 2, 4).

Așadar, dacă jertfa lui Hristos este universală, atunci și puterea și roadele jertfei, adică Harul trebuie să fie universal și să se extindă: peste toți oamenii, fără deosebire, și peste toate păcatele. Cu alte cuvinte, toți oameni: și cei dinaintea de Hristos și cei după venirea lui în lume, din orice loc sau neam, ar fi, își pot câștiga mântuirea conlucrând cu Harul ceresc care și

pentru ei s'a dobândit. Iar în această lucrare de mântuire nimenea nu trebuie să-și piardă nădejdea în mântuirea sa, pentru că puterea Harului e atât de mare, încât ne curățește de orice păcat, afară de păcatul împotriva duhului Sfânt (Mc. 3, 29).

Nimenea nu poate contesta că Hristos Domnul, și-a întins pe cruce mâinile, pentru toți oamenii, fără deosebire de neam, de rase, ori de rang social — pentru că astfel pe toți să-i cuprindă în lumina Harului său.

Unele neamuri s'au crezut și se cred exclusiv popoare alese, ale lui Dumnezeu. Așa a fost poporul evreu, care de fapt a purtat în cărțile sfinte acest epitet, până ce a odrăslit pe Hristos, așteptarea neamurilor. Iar apoi după ce și-a terminat această misiune, rămase ca un pom sterp ce și-a dat deja rodul. Insuși Mântuitorul i-a socotit misiunea terminată atunci când a spus parabola vierilor necredincioși (Mt. 21, 41) și când și-a trimis învățăceii să convertească toate neamurile (Mt. 28, 19). Cu toate acestea ei persistă cu încăpăținare să creadă încă în misiunea lor de popor ales pe care o îngrădesc în atâtea legi și opreliști. Aceasta este prima formă a rassismului, doctrină necreștină, în virtutea căreia și azi unele popoare se consideră superioare și mai plăcute lui Dumnezeu decât altele. Sf. Pavel, însă, consideră ca popor ales pe toți creștinii, din orice neam ar veni la creștinism „unde nu este Elin și Iudeu, tăiere—împrejur și netăiere—împrejur, barbar, Scit, rob sau liber, ci toate întru toți Hristos“ (Colos. 3, 11)

S'a mai spus apoi că Iisus este numai al bogaților, căci Biserica sa a dat spate cu aceștia; sau dimpotrivă s'a spus că Hristos este numai al săracilor și al celor simpli, pentru că însuși întemeietorul Bisericii și apostolii erau oameni sărmani și pescari simpli. Ce greșală! Dacă am putea să-l pictăm pe Hristos Domnul în cea mai reală înfățișare a sa, apoi numai așa l-am vedea: înconjurat de tot felul de oameni și privind cu drag în ochii tânărului bogat care a venit să-l întrebe despre viața veșnică (Mc. 10, 21), sau chemând la sine pe „toți cei osteniți și împovărați“ (Mt. 11, 28), ori stând împreună cu „fruntașul ev. eilor“, fariseul Nicodim (Io. 3, 1), sau povățuind pe cei neștiutori... Numai această iconă ar fi adevărată. Căci Domnul Hristos este al tuturor: și al popoarelor mari ca și al celor mici; și al celor culte ca și a celor necivilizate; și al bogaților ca și al celor săraci; și al celor învățați și al celor neînvățați. Pe toți îi îmbrățișează cu dragostea lui nemărginită.

Și iarăș, nu este păcat pe care puterea Harului să nu l curățească. Tâlharul din dreapta lui

Iisus ne stă ca prima dovadă din nesfârșitul rând al celor ce s'au împărtășit din puterea universală a Harului.

După bătălia dela Murfrusboro, pe la miezul nopții, un preot fu chemat la un rănit mortal care-i cere să l ajute a muri: Nu mai spera să se poată mântui, căci era prea păcătos. Preotul îi citi, însă, din Biblie întâmplarea cu Nicodim cel care venea noaptea la Iisus, iar când ajunse la cuvintele: „După cum Moise a înălțat șarpele în pustie, tot astfel trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibe viață veșnică”, — rănitul întreabă: — „E adevărat aceasta?” — „Da!” îi răspunse preotul. Rănitul îi ceru să-i mai citească odată... și înc'odată. După împărtășire a adormit senin cu aceste cuvinte pe buze. (După Criveanu: Puterea unui copil).

*

Când am vorbit despre nădejdea creștină, am dovedit că este necesară pentru mântuire. Iată acum vedem și care este motivul nădejzii noastre în Dumnezeu: Este Harul divin mântuitor, universal și atotputernic care cuprinde pe toți oamenii, curățește toate păcatele și-i mântue pe toți cei ce vor să-l primească. Tu, ascultătorul meu, vrei să primești acest Har, care și pentru tine a fost câștigat? Și pentru tine a curs măcar o picătură din sângele cel sfânt al Domnului; și pentru tine a suspinat el în pătimiri; și pentru tine a întins el brațele pe cruce în chip de îmbrățișare. Și pentru tine se pregătesc sf. Taine și se rostesc slujbele Bisericii. Poți rămâne nepăsător?!

B.

Informațiuni

■ Ziua de 10 Mai a fost sărbătorită în toată țara cu Doxologii, defilări, recepții, șezători patriotice și retrageri cu torțe.

La Arad, în Catedrală, serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. Părintele Episcop Andrei, asistat de un sobor de 12 preoți și doi diaconi. A predicat P. C. Prot. F. Codreanu. După defilarea școlilor secundare și armatei în fața Primăriei, a urmat recepția dela Prefectură, la care în numele Bisericii a vorbit P. C. Prot. Tr. Cibian, consilier eparhial. A răspuns tuturor vorbitorilor dl general i. r. S. Banciu, prefectul județului. Au fost de față P. S. S. Episcopul Andrei, P. S. Aftenie episcopul auxiliar unit al Bucureștilor, dl Col. Seracin comandantul garnizoanei și al Școlii militare, precum și un mare număr de reprezentanți ai așezămintelor și întreprinderilor publice.

Cu prilejul zilei de 10 Mai, M. S. Regele Mihai I a fost decorat de M. S. Boris Regele

Bulgariiei cu Colanul Ordinului „Sf. Metodiu și Ciril” și dl Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului de către M. S. Victor Emanuil Regele-împărat al Italiei cu Marea Cruce a Ordinului Casei de Savoia.

■ I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, în cuvântarea de deschidere a Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, ținută la Dumineca Tomi, a rostit între altele aceste cuvinte menite a fi reținute și meditate:

...Misiunea Bisericii în aceste timpuri de răscruce este aceea de-a pregăti, prin trezirea sentimentului de răspundere, sufletele pentru reformele sociale ce vor trebui să se înfăptuiască pe urmele acestui războiu. Toți trebuie să ne dăm seama că ceea ce a fost nu va mai fi. Lumea merge spre ceva nou. Jertfele numeroase ce le aduc cei mulți pe câmpul de bătăie nu vor putea fi nesocotite. Ele se cer cinstite printr'o recunoștință reală. În toate țările s'au început reforme largi în structura socială a colectivității în direcția unei ordini mai drepte, mai morale, a unui spirit mai frățesc. Dacă la sacrificii sunt chemați toți în vremuri grele pentru neam, toți trebuie să fie făcuți părtași și la bunurile pentru cari au luptat. Timpurile viitoare nu vor mai suporta exageratele inegalități materiale și distanțe între clasele sociale. Dubul vremii impune realizarea celei mai desăvârșite comunități între fiii aceluiaș popor. Sentimentul de răspundere, care trebuie să fie făcut normă pentru existența indivizilor, e sfidat mai ales de cei cari, în timp ce fiii țării își varsă sângele pe front, iar familiile lor se ofilesc în suferință, acumulează prin tot felul de speculații averi fabuloase. Reformele sociale ale viitorului trebuie să înceapă de aceea cu sechestrarea averilor îngrămădite în timpul războiului în mod necinstit ori prin conjuncțiuni cari nu dau dreptul la câștiguri exagerate...

S'a pus în ultima vreme în discuție dreptul la viață al națiunilor mici, lucru care ne interesează în cel mai înalt grad și pe noi. Ținem să afirmăm cu toată puterea că dreptul la libertate nu are să fie făcut atârnat de numărul membrilor unei națiuni. Acesta e un drept lăsat de Dumnezeu pentru toate neamurile. Fiecare neam odată ce este chemat de Dumnezeu la existență, e chemat și la dezvoltarea însușirilor și posibilităților sale, fapt care nu se poate realiza decât în libertate...

Neamul nostru este un neam tânăr care nu și-a arătat încă măsura darurilor lui cu care a fost inzestrat de Dumnezeu. El are o misiune de îndeplinit în viitor și nu poate fi înlăturat dela viața istorică de nici o poștă sau combinație omenească.

El va lupta cu toată hotărârea sa și în chip necurmat pentru dreptul său la viață, într'un stat suveran al său, care să cuprindă pe toți fii săi. Iar Biserica părinților săi îi va sta tot timpul alături, ca cel mai prețios ajutor, în această luptă...

■ Prisonierii ruși, lucrători la fabrica „Astrea” din Arad, au cercetat Duminecă în 9 Mai

1943 Catedrala și au participat la slujba Vecerniei. Au servit în limba rusă C. Ierom. Iulian Nicoară și C. Pr. Andrei Cuznețov. Răspunsurile le-au dat rușii în cor, impresionant, după vechea și frumoasa lor tradiție de acasă.

După Vecernie le a vorbit P. S. S. Părințele Episcop Andrei, dându-le învățături și îndemnuri creștinești. Cuvântul luminat al P. Sfinției Sale a fost tradus în limba rusă de Păr. A. Cuznețov.

■ **Rânduri și cifre grăitoare.** Intr'un articol din ziarul „Universul”, cetim aceste rânduri și cifre deosebit de grăitoare:

În trecutul războiului mondial, Franța a dat — după date oficiale — 1.288.000 morți, 3.110.000 răniți și 446.000 prizonieri, pe când în acesta a dat 100.000 morți, cca. 300.000 răniți și aproape 2.000.000 prizonieri. Raportul dintre numărul de morți și prizonieri, între cele două războaie, este într'adevăr extrem de semnificativ...

Și mai departe: Franța plătește acum, și încă greu, toate greșelile făcute în ultimii 20 ani.

Ea nu a știut să vadă la timp marile probleme care aveau să o ducă la pieire: natalitatea, producția economică și forța militară.

Intr'o vreme în care toate țările Europei își măreau rapid numărul locuitorilor săi, populația Franței rămânea aproape staționară în jurul cifrei de 42 milioane locuitori. Este depășită și de Italia. Franța nu vedea că, dacă ea are pe an 600.000 nașteri, Germania are 1.600.000. În Franța din 100 de menajuri, 53 nu au copii, 23 au unul singur, 20 au 2 și numai 4 au mai mult de 2 copii. Rezultatele catastrofale ale acestei scăderi a natalității îngrijorează conducerea Franței de astăzi. Mareșalul Petain a spus: „O țară nerodnică, este o țară atinsă mortal în existența sa”, și caută mijloacele pentru îndreptarea acestei situațiuni.

■ **Importantă precizare.** Ni s'a pus următoarea întrebare: „Cu ce formulă se începe Sf. Liturghie din ziua Invierii Domnului?”. Întrebarea aceasta e bine și la timp pusă, pentru motivul, că nu toți preoții sunt clarificați în privința binecuvântării dela Sf. Paști. Am constatat de mai multe ori și în mai multe parohii, că preoții folosesc ca binecuvântare la Sf. Liturghie din ziua Invierii, formula dela Utrenia Invierii, adică: „Mărire Sfintei celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor”.

Răspundem: *Sfânta Liturghie*, atât a Sf. Ioan Gură de Aur, a Sf. Vasile cel Mare, cât și a Sf. Grigorie Dialogul (Înainte sfințită), se începe totdeauna cu formula: „Binecuvântată este împărăția: a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh,

acum și pururea și în vecii vecilor”. Această binecuvântare a Sf. Liturghii este definitiv stabilită și neschimbabilă, după sărbători. Deci și la Sf. Liturghie dela Paști, ca și la toate celelalte Sf. Liturghii de peste an, binecuvântarea se dă cu formula de mai sus.

Cealaltă formulă de binecuvântare: „Mărire Sfintei celei de o ființă...” se rostește la următoarele servicii divine: la începutul serviciului Invierii (după înconjurare), la începutul tuturor Utreniilor dela Inviere până la Înălțarea Domnului, la începutul Te-Deum-urilor, precum și după ectenia întreită ce se rostește între psalmii dela Utrenia Duminecilor și sărbătorilor de peste an, când se citesc psalmii de dimineață.

Vecerniile, și cele dela Paști până la Înălțare, se vor începe cu: „Binecuvântat este Dumnezeuul nostru...”

■ **Școala de copii săraci** din Călugăreni, aproape de Arad, caută o economă, care să se priceapă la conducerea internatului. De preferat preoteasă sau înv. văduvă. Condițiunile de angajare se pot afla dela părintele M. Domocoș din Călugăreni, p. Zădăreni jud. Timiș. M. D.

■ **Cerc religios.** Joi, 28 Aprilie 1943, în comuna Prăvăleni, prot. Hălmagiu s'a ținut un cerc religios de către preoții cercului religios Vața de Jos. La Sf. Liturghie au servit preoții: V. Uscătescu, F. Negrea, Al. Antimir, Al. Dugășescu, P. Barna și D. Cristescu. A predicat pâr. P. Barna din Vața de Jos despre taina sf. Maslu. După Sf. Liturghie s'a ridicat un parastas pentru eroii din com. Prăvăleni căzuți în războiul sfânt. A vorbit dl C. Jianu, învățător despre moartea de erou. A urmat apoi slujba Sfântului Maslu pentru bolnavii din comună.

Populația a rămas profund impresionată de această manifestație religioasă, rugând pe C. preoți să le cerceteze comuna și la anul viitor.

P. B.

Școala de Duminecă

21. Program pentru Dum. din 23 Mai 1943.

1. *Rugăciune*: „Invierea lui Hristos văzând...”
2. *Cântare comună*: „Hristos a înviat...”
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Ioan 4, 5—42) și *Apostolului* (Fapt. Ap. 11, 19—30) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Duhul Tău cel sfânt. (Priceasnă 70 cânt. rel. pag. 42).
6. *Cetire din V. T.*: Moise (Eșire c. 2).
7. *Povește morale*: Pronia lui Dumnezeu. (Înț. Solomon cap. 21).
8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
9. *Cântare comună*: Cu noi este Dumnezeu.
10. *Rugăciune*: Adu-ți aminte, Doamne... (Liturghier pag. 104).

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943).

A.